

A photograph of a woman in profile, facing left, wearing a white, short-sleeved, cropped top with a wrap-style front. She has large hoop earrings and a small clip in her hair. The background is a blurred, warm-toned interior, likely a nightclub or bar, with red and orange lighting. The text 'Livsstil: Smart på piller?' is overlaid in white on the left side of the image.

Livsstil: Smart på piller?

Af Rolf Haugaard Nielsen, videnskabsjournalist

HVAD ER LIVSSTILSMEDICIN?

Begrebet "livsstilsmedicin" er blevet en del af vores ordforråd og anvendes oftere og oftere i medierne. Men hvad betyder det?

Er der tale om livsstilsmedicin...

- Når fru Petersen skaffer p-piller til sin mindreårige datter for at undgå, at pigebarnet bløder under ferien i Ægypten?
- Når samme fru Petersen selv bruger p-piller, så hun kan have sex uden at risikere at få flere børn?
- Når Børge supplerer træningen i fitnesscentret med anabole steroider for at få musklerne til at svulme?
- Når professionelle cykelryttere sluger EPO for at klare de nærmest umenneskelige strabadser i Tour de France?
- Når halvgamle Hr. Hansen snupper lidt Viagra for at gøre sin unge kone glad i sengen? Når 20-årige Brian gerne vil være byens førende superelsker med medicinsk hjælp? Eller når midaldrende Hr. Jensen bruger lægemidlet til at afhjælpe sit reelle, sygdomsbetingede potensproblem?
- Når pensionist Sørensen smører sig ind i testosteron creme og guffer melatonin i håb om at forlænge sin manddom ind i evigheden?
- Når fru Nielsen mildner overgangsalderens svøber med hormonterapi?
- Når fru Eriksen tager injektioner med Botox for at glatte rynkerne under øjnene ud?
- Når fru Iversen køber sexplastre på internettet, så det endelig bliver i aften, skat.
- Når Pia dulmer sin eksamensnervøsitet med beta-blokkere?
- Når Richard tager Ritalin for at øge opmærksomheden og præstationsevnen ved det grønne eksamensbord? Eller når direktøren i den multinationale megakoncern gør præcis det samme for at være helt på toppen, når han skal holde sin store tale ved det årlige aktionærmøde?
- Når professor Mogensen napper et par Modafiniler for at slippe for jetlag, når han vender hjem fra sin forelæsning i USA?
- Når piloterne i Air Force i pressede situationer i felten forsynes med amfetamin som *go-piller*?
- Når Niels og Nina indtager naturlægemidlet Ginkgo-ekstrakt i håb om at forbedre hukommelsen?
- Når Louise spiser "lykkepiller" for at komme sig over en kærestesorg? Eller når Anders bruger det samme lægemiddel til at afhjælpe sin depression?
- Når chefredaktør Poulsen hælder dagens tyvende kop kaffe ned, mens hun energisk gumler nikotintyggegummi?
- Når Viggo tager sin antabus og Hanna sin metadon?

Lidt forvirret? Ikke så underligt, for det er massemedierne også. Det blev der sat en tyk streg under, da professor Claus Møldrup fra Institut for Farmaci ved Københavns Universitet undersøgte brugen af begrebet livsstilsmedicin i engelsksprogede aviser og tidsskrifter. Møldrup er samfundsfarmaceut, og han forsker i de nyeste tendenser i anvendelsen af lægemidler set ud fra både individets og samfundets perspektiver. Et af hans fokusområder er brugernes opfattelse af livsstilsmedicin, som benyttes til at forbedre præstationer i dagligdagen.

Claus Møldrup dokumenterede mediernes begrebsforvirring ved hjælp af databasen Lexis-Nexis, som både indeholder nyhedsmedier og juridiske tidsskrifter. Undersøgelsen omfattede 29.000 tidsskrifter, hvori begrebet livsstilsmedicin blev brugt 3171 gange i årene fra 1978 til 2003. Artiklernes forfattere forsøgte sig med ikke mindre end 23 forskellige forklaringer på livsstilsmedicin, men ofte var der ingen definition overhovedet.

"At mange medier bruger ordet uden at vide eller forklare, hvad det egentlig dækker over, er naturligvis problematisk set fra et videnskabsmæssigt synspunkt", siger Claus Møldrup.

DEFINITION 1: FORBRUG AFLEDT AF LIVSSTIL

En måde at betragte livsstilsmedicin på er at dele ordet op i livsstil og medicin. På den måde bliver livsstilsmedicin til al medicin, der anvendes mod lidelser, som er afledt af en persons livsstil. Denne definition anvendes hyppigt.

"Ved nærmere eftertanke er definitionen ikke særlig god. Mængden af lidelser, der er en konsekvens af vores livsstil, er jo ganske omfattende. For eksempel vil livsstilsmedicin så inkludere kemoterapi til behandling af lungekræft som følge af rygning. Hvis man anvender en så bred definition, vil en meget stor del af de lægemidler, der i dag er på markedet, kunne betragtes som livsstilsmedicin, og så har begrebet jo ingen forklarende værdi", siger Claus Møldrup.

Potensmidlet Viagra er et eksempel på et lægemiddel der også kan betragtes som livsstilsmedicin.

FOTO: CARSTEN BRODER HANSEN

DEFINITION 2: BESTEMTE LÆGEMIDLER

Man kan udråbe specifikke lægemidler som livsstilsmedicin, og det er oftest sådan, at populære medier bruger begrebet. Det bedst kendte eksempel er lægemidler til behandling af impotens, som uden tøven kaldes livsstilsmedicin.

En lille historie: Hr. Jensen og Hr. Hansen er begge 50 år. Jensen har haft diabetes, siden han var teenager, og har nu fået problemer med potensen. Jensen opfatter selv problemet som sygdom. Hansen derimod er frisk og rask. Han har været så heldig at møde en dejlig kvinde, som er femten år yngre. Som en naturlig følge af Hansens alder er den seksuelle aktivitet ikke helt som i den glade ungdom. Men en ung kone stiller sine krav, og dem vil Hansen gerne kunne leve op til. Hansen betragter sig ikke som syg, han er blot ved at komme op i årene. Jensen og Hansen bruger den samme medicin mod impotens.

"Ved generelt at udråbe lægemidlet til livsstilsmedicin, diskriminerer man Jensen, som faktisk er syg, mens raske Hansen ganske rigtigt bruger lægemidlet som livsstilsmedicin. Endnu værre bliver det, hvis sundhedsmyndigheder og forsikringselskaber begynder at prioritere med udgangspunkt i en sådan definition. En mulig konsekvens kunne være, at man besluttede, at der ikke skulle ydes tilskud til lægemidler, der defineres som livsstilsmedicin. I Jensens tilfælde ville dette med rette kunne opfattes som diskrimination af hans diabetes", siger Claus Møldrup.

DEFINITION 3: ANVENDELSEN ER AFGØRENDE

Eksemplet illustrerer, hvorfor man er nødt til at inddrage behandlingssituationen i definitionen. For livsstilsmedicin findes (endnu) ikke i sig selv! Det er anvendelsen, der kan gøre et lægemiddel til livsstilsmedicin.

"Livsstilsmedicin er lægemidler, der ud over at kunne lindre, helbrede og forebygge kan bruges til at forbedre tilstande, som ikke betragtes som sygelige. Et sådant lægemiddel bliver først til livsstilsmedicin, hvis individet, der indtager lægemidlet, ikke betragter sig selv som syg, men blot anvender lægemidlet som led i en livsstil," siger Claus Møldrup.

Har Møldrup ret? Eller mangler vi endnu at finde en præcis definition på livsstilsmedicin?

